

מולין יקירין ויהודים נפלאים מלוקט  
מדברות קדשו ותורתו של  
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

# מִי־הָרֵא חֹזֶה־תֵּא

חֲדָתָא דְאַזְרִייתָא  
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

## צדיקים אינם מרגישים בעמל וקושי בקיום המצוות

לי צורך לראות זאת, עיני רואות את התנשפותך ואת זיעתך, ודי לי בזה לדעת כי לא את חבילתי הבאת, חבילתי הינה אגודה קטנה וקלה, לו היית מביא אותה לא היית מתאמץ כלל.  
אלו הם דברי הנביא (ישעיה מג כב) 'ולא אותי קראת יעקב' ומנין - 'כי יגעת בי ישראל', היגיעה שיגעת בעבורי, היא ההוכחה כי לא אותי עבדת, כי עבודת ה' קרובה וקלה להשגה, ככתוב **לא נפלות היא ממך ולא רחוקה היא וגו' כי קרוב אליך הדבר מאוד בפך ובלבבך לעשותו**. אמר על כך **הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק ע"ה**, משל זה הינו אחד משלושת המשלים שכיוון המגיד מדובנא ברוח הקודש.

בערב שבת סמוך לחשיכה. ויהי אך בא מן הדרך וירץ במהירות לביתו, ואת החפצים שהיו בעגלה אמר לעגלון כי תיכף ישלח לכאן את נערו להביא את חבילתו. ואכן משהגיע לביתו ציוה למשרתו כי יביא את אגודתו מהעגלה החונה מחוץ לבית. הנער הלך סחב והביא את חבילתו של אדונו. וכך בא לפניו ובישרו כי מילא משאלתו, כאשר בתוך דבריו התנשף ועודו מקנח פניו מהזיעה שעליהם.  
אמר לו העשיר, איה חבילתי. ויאמר הנער, הנחתיה בחדר החיצון. אמר לו העשיר, מה שהבאת לא שלי היא. אמר לו הנער, לך נא ראה כי אכן הבאתי את חבילתך שלך. אמר לו העשיר, אין

**וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל** (כג, כא).  
כך ביאר **האור החיים הקדוש** הפסוק שלפננו: גם נתכוון לומר שהצדיקים הגם שעושים מצוות וכל עסקם בתורה, אינם מרגישים שיש להם עמל, על דרך אומרו (תהלים עג טז) 'עמל הוא בעיני', אלא אדרבא כאדם המרויח וכאדם המשתעשע בשעשועים לרוב חשקם בתורה.  
ובענין זה ידוע משלו של **המגיד מדובנא ע"ה** (אוהל יעקב נצבים ד"ה כי המצוה) המבאר בטוב טעם את הלימוד מהפסוק בפרשת נצבים (ל, יא-טו) "כי המצוה הזאת וגו' לא נפלות היא ממך ולא רחוקה היא וגו' כי קרוב אליך הדבר מאוד".  
למה הדבר דומה, ליהודי עשיר שבא מן הדרך

## מִילְתָּא דְפִלְיָא

### בשמירת העינים תלוי צלם הפנים

ואשרי חלקו של האדם שכאשר אין לו ברירה ונצרך ללכת בעיר ובשווקים, עם זאת הולך בתורת ה' וכפי ציווי התורה - 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' (להלן טו לט), ומוחו תפוס בתורת ה' וכפי שהסמיכו לכך הצדיקים ז"ע את הפסוק שלפנינו 'אשר מחזה שדי יחזה נופל וגלוי עיניים', שאף אם האדם עמל להשיג מדרגות הקדושה עד שהגיע לבחינת 'מחזה שדי יחזה' שידיו רב לו בעליונים 'וידוע דעת עליון', אך נופל הוא מכל מדרגותיו באם הוא 'גלוי עיניים' שאינו שומר את עיניו.

ובשם **הרה"ק המגיד מזלאטשוב ע"ה** הובא: 'איה הקדשה היא בעינים' (בראשית לח כא) רוצה לומר, איה המקום המזומן להמשיך על עצמו רוח קדושה וטהרה, או חס וחלילה להמשיך רוח טומאה על עצמו, 'היא בעינים', כי עיקר הקדושה תלויה בשמירת העיניים, אך אם חס וחלילה מסתכל בעינים על מקומות לא טהורים הרי שממשיך על עצמו רוח טומאה.

וראה כעין זה **בתפארת שלמה** (בלק ד"ה וכסה): ידוע כי עיקר הקדושה של האדם בשמירת העינים בחינת הראות כמו שכתוב 'איה הקדשה - היא בעינים', הקדושה הוא בעיניים, לכן צריך שמירה מעולה מאד כי היוק ראה שמה היוק. רוצה לומר שפוגם בשם י"ה כנודע. וזה שכתוב (להלן כב ה) 'כיסה את עין הארץ' לשון כסות עיניים, שראה בלק את בני ישראל ששומרים בחינת הראות. אבל אצל בלעם הרשע כתיב 'נופל וגלוי עינים'. רוצה לומר, זאת הנפילה שלו כי היה 'גלוי עיניים' שלא שמר בחינת הראות כנ"ל.

**אֲשֶׁר מַחְזֶה שְׁדֵי יַחְזֶה נָפֵל וְגִלּוֹי עֵינָיִם וגו' (כד, ד).**  
יש לומר עפ"י דברי **הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה**, ויש שהביאו מאמר זה בשם החוזה מלובלין ע"ה דהנה, שתי פעמים הוזכר 'אשרי' בספר התהלים על סדר אותיות האל"ף ב"ת, האחד 'אשרי יושבי ביתך' (פד ה) שתקיננו לאמרו בתפילה יחד עם פרק 'תהילה לדוד' (פרק קמה) המסודר לפי אל"ף ב"ת, והשני 'אשרי תמימי דרך' (קיט א). אך בעוד 'אשרי יושבי ביתך' נאמר בסדר א' ב' בחד אפא, כלומר, פעם אחת בכל אות, השני - 'אשרי תמימי דרך', נאמר בתמניא אפין מדוע.

כי 'אשרי יושבי ביתך' משבח את היושב בביתו שנשארים פניו כפי שהיה עד עתה, אך 'תמימי דרך' - הנזקק לצאת לדרך, משתנה צורתו ותארו לשמונה פנים, שאינו יכול להישאר בתומו ובצדקתו כפי שהיה עד עתה. וכמו שאמרו משמו של החוזה מלובלין ע"ה בפסוק (להלן ט יג) 'והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה' מפני מה איש זה טהור הוא, משום 'ובדרך לא היה' ולכן לא הפסיד את קנייניו הרוחניים אשר נאבדים חלילה כאשר יוצא לדרך וחלילה אינו שומר את עיניו.

ולכן באשרי יושבי ביתך' אומרים בסוף הפרק 'תהילת ה' ידבר פי', ואילו בסוף פרק 'אשרי תמימי דרך' נאמר 'תעיתי כשה אובד', שהרוצה לשמור נכסיו וקנייניו הרוחניים, ימנע עצמו עד כמה שיכול מלהסתובב בדרך, שלא ימצא עצמו חלילה בבחינת 'תעיתי כשה אובד'. ואף היוצא לדרך ישמור עיניו לבו ומוחו שיישמרו בטהרתם, ואז יאמר עליו 'אשרי תמימי דרך' - ההולכים בתורת ה', כי אשרי

## ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

### כלל ישראל - כשמסתכלים בהם באופן כללי מאירים הם באור יקרות ואין בהם פגם וחסרון כלל

וכבר כתב בעל התניא בספרו (פרק יט) שבכל יהודי יש נפש אלוקית הכמהה ומשתוקקת לקל חי ומלאה אהבה ורצון לידבק בחיי החיים, רק שאצל הרשעים בחינה זו נמצאת בתרדמת ואינה פועלת פעולתה כל עוד עסוקים הם בתאוות העולם השפל, אך כשבאים לידי נסיון בדבר אמונה וצרכים למסור נפשם למען קדושת שמו יתברך מתעוררת בהם בחינה זו וגוברת על כל לבוש והסתר. אך חשוב לדעת שכל מה שדברנו מענין חלק הטוב שבכל נפש ישראלי הוא נצרך רק כאשר אנו מתייחסים לכל נפש ונפש בפרטות, אך כאשר עולה בפנינו המושג 'כלל ישראל' הרי שבזה בודאי אין שייך פגם וחסרון כלל וכלל כי נעלה הדבר גבוה מעל גבוה, וכפי שכתב בספה"ק **נועם אלימלך** שישנו עולם גבוה המכונה 'כל ישראל' אשר הוא שלם ואין שייך בו פגם כלל, כי בני ישראל בכללותם הם צדיקים ככתוב 'ועמך כולם צדיקים' (ישעיה ס כא) וחקוקה צורתם תחת כסא הכבוד, ולכן יש לאדם לומר לפני כל תפילה ומצוה 'לשם יחוד וכו' בשם כל ישראל'. את דבר החשיבות הנעלית שיש בבני ישראל בכללותם הבין כבר בלק מלך מואב, שהרי כך אמר לבלעם עת קראו לקלל את עם ישראל ולא עלה בידו - 'לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם', ולכאורה מדוע לו להדגיש לבלעם שלוקחו למקום שיראה משם רק את קצה העם ולא את כולו, הרי כבר יבוא בלעם אל המקום ויראה את שיראה, אלא ביאר **בייטב לב** (בלק) שבזה רצה בלק לומר לבלעם שייביט אל כל נפש ישראלי באופן פרטי ובכך יתן לב אל חסרונותיהם, אך בל ביט אל העם בכללות כי באופן כללי מאירים הם באור יקרות ואין בהם פגם וחסרון כלל.

משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך' (דברים ל ד), שלכל אדם יש קצה נסתר וחבוי בעומק הנפש שאינו נפגם לעולם, ואף אם נאמר שרצון האדם לשוב בתשובה אינו בשלימות רק מעורב בכוונות זרות שאינם לשם שמים, מכל מקום בודאי יש בו קצה אחד שהוא בשלימות בכונה טהורה לשוב אל השי"ת, ועל ידו יוכל לשוב ולהתרומם ולהשיג קרבת אלוקים, כי משם יקבצך ומשם יקחך (אור הגנוז לצדיקים - כת"י נצבים).

בפרשת שמע נאמר 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך' (דברים ו ה), ויש להבין מדוע נאמר בצורה כזו של שימת הדברים על הלב ולא באופן הרגיל לקבלת הדברים ע"י שמיעת האוזן והבנתם, אלא שבא הכתוב לומר שאף אדם שנשמתו נתלבשה בלבושי העוונות המסתירים ממנו לקבל את דבר השי"ת מכל מקום יש לו לעורר את הנקודה הטהורה שבליבו ועי"כ יגיע לאהבה את השי"ת ולדבקה בו.

בשם **האבני נזר** מובא לבאר את ענין התשובה (נאות הדשא ח"ג עמ' קפ), שהנה לכאורה תמוה הרי ידוע לכל שכלי שרת שנטמא אינו ראוי לעבוד בו יותר בבית המקדש ואם עבדו בו עבודתו פסולה, וכמו"כ כשחטא אדם בעבירה הרי נטמאו אבריו ואינו יכול יותר לעבוד בהם את השי"ת וא"כ כיצד תועיל לו תשובה? אך ההסבר הוא כנ"ל שכיון שיש באדם עומק פנימי שאינו נפגם לעולם והוא בעומק הלב ופנימיותו, כי באמת אף אם איש ישראל חוטא לפעמים אין החטא מעמקי הלב רק בחיצוניות אבל הפנימיות של ישראל טובה, על כן שייך שישב בתשובה ממקום זה ומשם יעלה ארוכה לכל קומתו ואבריו, וזהו הפירוש 'מעמקים קראתיך ה' (תהלים קל א) מעומקא דליבא.

**לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם** (כג, יג).

הנה בכל יהודי אף שנתלכלך בחטא רח"ל מכל מקום תמיד תישאר בו נקודה פנימית שהיא טהורה ונקיה מכל שמץ ופסול, ועל ידה יוכל לשוב ולזכך עצמו ולהתעלות למדרגתו הראשונה. וכך פירש **הרבי ר' ברוך ממז'בוז זלה"ה** (בוצינא דנהורא ע' בנ"י) את הפסוק 'ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו' (תהלים לז י), שאף אם יהודי עושה מעשה שאינו טוב וסר לדרכי רשע מכל מקום לא ירשיע מכל וכל עד שלא ישאר בו משהו מן הטוב, אלא תמיד נשאר בו מעט שבו אינו רשע כלל, והתבוננת על מקומו ואיננו, תן דעתך להתבונן על אותו מקום מועט ותראה שאינו רשע כלל, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה 'אשירה לה' בחיי אומרה לאלוקי בעודי' (שם קד לג), היינו שבכח ה'עוד' המועט שנשאר בתוכי שהוא זך וטהור בזה אזמר לאלוקי.

ונראה להסביר עפ"י זה את פירושו הידוע של **הבעש"ט** על מאמר חז"ל (אבות ו ב) 'בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה', ותמוה כי באם איננו שומעים את הבת קול באזנינו מה תועלת יש בהכרזתה? אלא ביאור הדבר הוא שכל הרהורי תשובה הבאים לאדם בליבו בכל יום הם כתוצאה מאותה בת קול שיוצאת מהר חורב ומכניסה יראה בלבבות (תולדות יעקב יוסף - קדושים). וביתר ביאור נראה לומר שאותו עומק פנימי וחבוי שיש לאדם שהוא תמיד טהור וקדוש קיומו הוא מחמת הבת קול שמזככת את האדם ומשאירה בו נקודה פנימית שאינה נפגמת לעולם.

זהו בעצם פירושו של הבעש"ט על הפסוק 'אם יהיה נדחך בקצה השמים



## חייב כל אחד ואחד לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם יצחק ויעקב

ד יא), ונמשך כוחם אחריהם לכל בית ישראל.

### זכות אבות בג' תפילות

והזמן המיוחד להתקשר בכוח האבות הקדושים הוא בתפילת העמידה, אשר הם שתקנו ג' תפילות בכל יום, ובעמדנו להתפלל מקדימים זכות אבות ואומרים 'אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב', ובתפילת שחרית מתקשרים בכוחו של אברהם אבינו ע"ה, ובתפילת מנחה מתקשרים בכוחו של יצחק אבינו ע"ה, וכן בתפילת ערבית מתקשרים בכוחו של יעקב אבינו ע"ה, וזהו שאין קורין אבות אלא לשלשה, כי כל עבודתנו היא מכוחם, ובכח תפילות אלו זוכים לעורר כוחם עמנו לסייע בעדנו בעבודת ה' בכל תרי"ג מצוות.

### זכות אבות בשלמות עומדת

עוד יעלה על ליבו כי כוחם נמצא עם כל אדם מישראל בכל הדורות והמצבים, שזכות אבות עומדת להם לבני ישראל בכל שנות הגלות, ובכל עת ובכל תפילה מזכירים את זכות האבות הקדושים אשר בזכותם יש לדורותיהם אחריהם עמידה וקיום, ואף שבגמרא נחלקו אם זכות אבות עודנה קיימת או שכבר תמה אותה הזכות, מכל מקום היו צדיקים מפרשים בדרך רמז שבדאי גם היום עומדת לנו זכות האבות, ואדרבה עודנה תמימה ושלמה ולא נגעו בה כל עיקר, וזהו הרמז בדברי חז"ל 'תמה זכות אבות', 'תמה' לשון תמימות, לומר שזכות אבות עומדת בשלמותה, ובמשך כל הדורות עדיין לא השתמשו בה והיא שלמה ותמימה ובכוחה להגן על בני ישראל בכל מצב שהוא.

### כוח האבות להתגבר על היצר

ובכל מצב וקושי שאדם נמצא יכול למצוא עזרה וחיזוק מכוח האבות, כמו שנרמז בכתוב שהובא לעיל 'אשא עיני אל ההרים', לשאת עינים בכל עת צרה אל האבות הקדושים 'הרים', ועל ידי כן 'יבוא עזרי'.

כך גם ההולך בדרכי האבות אף שאינו זוכה לעשות כמעשיהם, מכל מקום הוא זוכה להיות נוגע במעשיהם ואפילו נגיעה בעלמא, וכל נשמות ישראל היו כלולות בנשמת אברהם אבינו, וכל מצוה שקיים היה כולל בה את נשמות יוצאי חלציו, וכן אנו זרעו אחרינו מתקשרים בו בכל מעשה מצוה שאנו מקיימים, כי כל מעשי ישראל נעשים מכוח האבות הקדושים שקיימו את מצוות התורה במסירות נפש ובכל הכוונות הראויות בשלימות.

כשהולכים בדרכי האבות והאמהות זוכים לברכות האמורות בתורה, כמו שנרמז בפסוק 'אם בחקותי תלכו ואת' ראשי תיבות 'אבות', וכן סופי תיבות עם התיבות בגימטריא 'אמהות', ועל ידי ההליכה בדרכיהם יזכו לכל האמור בפרשה בברכה גשמית ורוחנית.

### כוח האבות והאמהות מיוחד כאחד

וכחם של האבות והאמהות מאוחד הוא יחד, וכמו שמצינו אצל שרה אמנו שנעשו עמה ניסים גדולים, והיה הענן קשור על האוהל שלה, והברכה היתה שורה בעיסתה והנר היה דלוק מערב שבת לערב שבת, ואף על פי שלאחר פטירתה הסתלקו כל אותם הניסים, מכל מקום כשנכנסה רבקה לאוהל של שרה חזרו כל הניסים למקומם, כי היה כוח קדושתם נמשך מדור לדור, עד שהתאספו כל הכוחות אצל יעקב אבינו, ועל שם כן היה נקרא בשם 'ישראל' הכולל את כל האבות והאמהות, ונרמז בראשי תיבותיהם, 'יצחק יעקב שרה רבקה ר'חל אברהם לאה', ונקראו גם בניו בשם 'ישראל' כי התאספו בהם כל הכוחות הללו לדורות עולם, וכן מצינו שהזכירו את זכות רחל ולאח בנישואי בועז ורות, 'יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל' (רות

פי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב (כג, ט).

כל אדם מישראל צריך ליתן אל ליבו להיות מהלך בדרכם של האבות הקדושים, וללמוד מהם דרך בעבודת ה', ועל ידי ההתבוננות בדרכיהם אפשר לזכות להגיע לאהבת ה', כמו שכתב בעל הטורים (דברים ו ה) 'ואהבת' אותיות האבות, 'בכל לבבך' כאברהם שנאמר בו 'ומצאת את לבבו' (נחמיה ט ח), 'בכל נפשך' כיצחק שמסר נפשו להקב"ה, 'ובכל מאדך' כיעקב דכתיב ביה (לעיל כח כב) 'וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך'. והיינו שיתנהג כמו האבות במסירות נפש, וגם אם היצר הרע יחלישו יתגבר עליו, ולא יחוס על ממונו בקיום המצוות ובלימוד התורה.

### הליכה בדרכי אבות

יהודי עובד ה' נותן דעתו בכל עת ללכת בדרכי אבות ואמהות, כמו שכתוב (תהלים קכא א) 'אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי', 'הרים' אלו האבות, ועל ידי שנושאים עינים ללכת בדרכיהם זוכים למצוא עזר וסיוע, וכל עיקר חוזקם של ישראל בא להם מן היסודות שהעמידו אבותינו הקדושים, כמו שכתוב (במדבר כג ט) 'כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו', 'צורים' הם האבות ו'גבעות' הם האמהות, וכל עבודת האדם ללכת בדרכי האבות כמו שאמרו (תנא דבי אליהו רבה פכ"ג) חייב כל אחד ואחד לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם יצחק ויעקב, כי כל יהודי יש לו שייכות באבות הקדושים ובמעשיהם הטובים, ואף שאין לנו שום השגה בקדושת נשמתם ובגודל עבודתם, מכל מקום לעולם יש לבנים נגיעה באבותיהם, ועל שם כן הם קרואים אבות כי הניחו כוחם לבניהם אחריהם, ולפיכך חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי.

משלו על כך שהוא כמו היוצא לדרך, שאף שלא הגיע עדיין למחוז חפצו, הרי הוא נמצא בכל זאת בדרך הרצויה,